Provincie
Oost-Vlaanderen

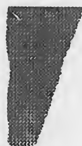
Provinciaal Platform Middelenmisbruik

Juridische handvatten voor het omgaan met drugproblemen op school

VAD

VAD
Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen

Gent - Brussel • februari 1999

COLOFON

Deze brochure is een gezamenlijke uitgave van Provincie Oost-Vlaanderen en de VAD

Redactie

Dominique Roos	voorzitter provinciale werkgroep 'drugs en onderwijs'
Sabrina Verbeek	VAD
Hilde Kinable	VAD
Bert Mostien	Provincie Oost-Vlaanderen - Provinciaal Platform Middelenmisbruik (*eindredactie en coördinatie*)

VAD - Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen
E. Tollenaerestaat 15
1020 Brussel
tel : 02/ 423 03 33
fax : 02/423 03 34

Alle vragen over drugs : de **Druglijn : 078/ 15 10 20**

Provincie Oost-Vlaanderen
Dienst 62 - Gezondheid
Bert Mostien, drugcoördinator
Gouvernementstraat 1
9000 Gent
tel : 09/267 75 49
fax : 09/267 75 99

februari 1999 • 1ste druk • oplage : 1250 ex.

v.u. : A. De Smet, provinciegriffier, p.a. Gouvernementstraat 1, 9000 Gent

D/1999/5139/7

Woord vooraf

Deze brochure wil vooral een praktische leidraad zijn voor schooldirecties, vertrouwensleerkrachten en preventiewerkers wanneer zij geconfronteerd worden met druggebruik op school.

Daarbij zijn wij er ons ook van bewust dat deze brochure geen definitief antwoord biedt op alle vragen. Een goede communicatie tussen de school en alle partners die lokaal bij deze thematiek kunnen betrokken worden, blijft noodzakelijk. De brochure kan de discussie over dit onderwerp waarschijnlijk op een constructieve manier aanscherpen.

Wij zijn verheugd dat deze brochure het resultaat is van samenwerking. Samenwerking en overleg zijn ook de sleutelwoorden wil men zowel binnen als buiten de school een effectief drugbeleid voeren.

Wij danken in het bijzonder de deskundigen die hun bereidwillige medewerking verleenden aan het kritisch doornemen van voorliggende brochure, met name Prof. Dr. B. De Ruyver, Universiteit Gent, de heer Chr. Maes, Advocaat-generaal Hof van Beroep te Gent, de heer K. Van Cauwenberghe, onderzoeksrechter Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen en de heer F. Delporte, advocaat aan de Balie van Kortrijk. Eventuele onnauwkeurigheden en interpretatievrijheid in deze tekst vallen onder onze verantwoordelijkheid.

Wij zijn ervan overtuigd dat deze brochure voor u een handig hulpmiddel mag zijn in het uitwerken van een drugbeleid op school.

dr. Stan Ansoms
voorzitter VAD

Jean-Pierre Van Der Meiren
bestendig gedeputeerde
Provincie Oost-Vlaanderen

Inhoud

1. Inleiding

Aan de samenstelling van deze tekst ging een grondige literatuurstudie vooraf, vervolgens werd de tekst ter discussie gesteld binnen de werkgroep 'drugs en onderwijs' en voorgelegd aan enkele deskundigen.

De aspiraties van deze tekst zijn bescheiden : een aantal handvatten te geven aan de schooldirecties en preventiewerkers om zowel preventief als bij confrontatie met drugproblemen effectief te kunnen optreden.

Deze tekst is een noodzakelijk compromis. Een compromis tussen het gortdroog weergeven van de bestaande wetgeving (geen interpretatie) en het geven van praktische tips en vingerwijzingen (interpretatie van de wetgeving). Het aangeven wat een bepaalde wetgeving nu betekent in de realiteit, blijft delicaat.

Het blijft van belang elk geval op zich te bekijken. Universele oplossingen voor een complexe problematiek bestaan immers niet. Daarbij kan een school een eigen invulling geven binnen haar pedagogisch project.

Deze brochure zal antwoord geven op vele vragen, en zal waarschijnlijk nog meer vragen oproepen. Vele *'grijze zones'* blijven bestaan : op sommige problemen is geen eenduidig antwoord te geven. We zullen u daarop wijzen.

1) Het drugprobleem is een ernstig probleem, zoals er nog andere ernstige problemen bestaan. De problematiek waarmee scholen geconfronteerd worden is ruimer dan enkel drugs. De problematiek heeft niet enkel te maken met wettelijk verboden zaken, maar ook met andere zaken die in de school ongewenst voorkomen.

2) Het drugprobleem is geen probleem van de school op zich of slechts het probleem van één school. Een lokaal netoverschrijdend overleg met politie en justitie is essentieel om het probleem op een meer efficiënte manier aan te pakken. In Vlaanderen is daarvan een aantal stimulerende praktijkvoorbeelden te vinden.[1]

[1] Hoe een lokaal overleg opstarten? Rond deze vraag geeft het draaiboek "*Een lokaal alcohol- en drugoverleg : van schakels tot ketting*", een uitgave van het CAT-Preventiehuis

3) Deze tekst belicht slechts één aspect van de drugproblematiek op school : nl. de reglementering.
Een preventief drugbeleid (of beter : een gezondheidsbeleid) kan heel wat problemen voorkomen. Maak van gezondheid of drugpreventie een onderdeel van het pedagogisch project van de school. [2] Het opzetten van fragmentaire, kortstondige preventieacties werpt weinig vruchten af.

Volgens de commissie Gezondheidsbevordering van de Vlaamse Onderwijsraad verwijst *"gezondheidseducatie naar de school die gebruik maakt van georganiseerde leermogelijkheden om jongeren kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes bij te brengen m.b.t. gezondheid. Het einddoel is dat zoveel mogelijk jongeren alleen of in groep over de eigen gezondheid en die van anderen met kennis van zaken keuzes kunnen maken, besluiten kunnen nemen en daarnaar leren handelen".*

Een samenhangend gezondheidsbeleid op school richt zich op lesgeven, reglementeren, signaleren, begeleiden en ouder- en leerlingenparticipatie. Bij gezondheid wordt gedacht aan veel onderwerpen, zoals *beweging, voeding, genotsmiddelen* en *seksualiteit.*

Uit de praktijk blijkt dat vele scholen met heel wat vragen zitten omtrent de drugproblematiek. De eerste bekommernis is uiteraard van pedagogische aard. Niet onbelangrijk zijn de juridische implicaties van gestelde handelingen.

Onderwijswetgeving of schoolrecht is een jonge rechtstak en voor de meeste scholen een onvoldoende gekend gegeven.

Gent, met steun van Provincie Oost-Vlaanderen en VAD, 1998, een stevige houvast en praktische tips.

[2] Meer informatie hierover :
• Set "*Drugbeleid op school*"; draaiboek, discussietekst en begeleidersmap, een uitgave van de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD), Brussel, 1993-1998. Deze set biedt een model om op een gestructureerde manier met druggebruik op school om te gaan.
• *"Drugstory's, mag het iets meer zijn"*, Provinciaal Preventieplatform West-Vlaanderen, Brugge, 1998. In dit boekje worden een aantal praktijkvoorbeelden in diverse settings aangehaald. Doorheen de mogelijke reacties die daarop gegeven worden, willen ze de lezer in staat stellen een situatie correct en genuanceerd in te schatten en de eigen rol hierbinnen te bepalen.

In Europa is een evolutie merkbaar naar het Amerikaans rechtssysteem. We gaan naar een *"victimization of society"*. De burgers voelen zich sneller als slachtoffer van onrecht en worden zich steeds bewuster van hun rechten tegenover elkaar en de overheid.
Dit is ook merkbaar in het onderwijs, waarbij de school aansprakelijk wordt gesteld voor nalatigheden. Er bestaat ook een evolutie waarbij de school door de ouders voor de rechtbank wordt gedaagd, omdat er over bepaalde beslissingen (vnl. tuchtsancties) betwisting bestaat of mogelijk is.

Hierbij is het opmerkelijk dat vele scholen in dit geval aan het kortste eind trekken wegens procedurefouten : de school heeft een aantal rechten van de leerling miskend of haar eigen reglementering niet nageleefd. Deze tekst probeert op basis van de literatuur een beknopt kader te schetsen, waarbinnen de school op een juridisch veilige manier met drugs kan omgaan[3].

Deze brochure bevat slechts enkele handvatten; het is zeker geen referentiewerk.
Van fundamenteel belang blijft het **overleg** en het maken van afspraken met de politiediensten en het parket, met name de substituut procureur des Konings, gespecialiseerd in drugszaken. Deze afstemming kan best gebeuren binnen een lokaal of regionaal netoverschrijdend overleg. Deze brochure kan daarbij een nuttige leidraad zijn. Drugpreventie is al lang geen zaak meer van één school alleen[4].

---

[3] redactionele opmerking : in de tekst wordt over 'de directeur' of 'de leerkracht' steeds in mannelijke vorm gesproken, met de enige bedoeling om te vermijden dat constructies zoals 'hij/zij' of 'haar/zijn' de leesbaarheid verstoren.

[4] Zie ook de brochure *"Een lokaal alcohol- en drugbeleid : op elk vlak de juiste aanpak - het onderwijs"* uit de reeks *'Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in!'*, een uitgave van de VAD, november 1998.
Voor ondersteuning van een dergelijk overleg kunt u steeds beroep doen op de regionale preventiewerkers, verbonden aan CGGZ's, de lokale preventiewerkers of de provinciale drugcoördinatoren.

2. De basis : het schoolreglement

Sinds het Besluit van de Vlaamse regering van 13 maart 1991 is elke (secundaire) onderwijsinstelling in de Vlaamse Gemeenschap verplicht een schoolreglement uit te vaardigen, welke tenminste een examen-, orde- en tuchtreglement bevat.

Het schoolreglement is een *adhesie- of toetredingscontract*, dat de wederzijdse rechten en verplichtingen van de diverse partners bindend en afdwingbaar vastlegt.
Het schoolreglement wordt door het schoolbestuur[5] opgesteld en wordt bij de formele inschrijving eenzijdig aan de leerling of zijn wettelijke vertegenwoordiger opgelegd.
Door de ondertekening van het onderwijsreglement zijn de onderwijsgebruikers gebonden aan alle bepalingen van dat reglement. Bij weigering tot ondertekening van het schoolreglement kan de inschrijving van de leerling geweigerd worden.

☒ Wanneer minderjarige leerlingen tijdens het schooljaar meerderjarig worden, wordt soms vergeten hen het schoolreglement te doen tekenen.
Dit kan men opvangen door in het schoolreglement een clausule te voorzien waarbij de ouders[6] zich ertoe verbinden de inhoud van het schoolreglement mede te delen aan hun kind bij zijn meerderjarigheid.

☒ De begeleidingsprocedure bij drugproblemen moet niet in het schoolreglement vermeld worden. Dit kan wel als *inlichting* of als *toelichting*, maar niet als een reglementaire bepaling worden vermeld. Een toelichting heeft geen bindend karakter. Ook de fase van doorverwijzing moet niet opgenomen worden in het reglement, maar per situatie worden bekeken.

[5] voorheen 'inrichtende macht'
[6] in deze tekst wordt de term 'ouders' gebruikt om de wettige vertegenwoordiger van de leerling aan te duiden : dit kunnen de beide ouders in geval van samenwoning zijn, de ouder die hoederecht uitoefent, de voogd of pleegvoogd, enz...

2.1. Orde- en tuchtsancties

Artikel 59 van het Executievebesluit geeft de volgende definities :

Orde*maatregelen worden genomen door de personeelsleden van de onderwijsinstelling. Ordemaatregelen strekken er in beginsel toe om, naar aanleiding van gedragingen die het ordentelijk verstrekken van onderwijs verhinderen, de leerling ertoe te brengen zijn gedrag te verbeteren en alzo aan te passen aan de vereisten van de goede samenwerking tussen personeelsleden en leerling. Ordemaatregelen mogen het voordeel, dat de leerling uit het verstrekken van het onderwijs haalt, niet ontnemen.*

Het doel is een gedragswijziging bij de leerling (het opvoedend karakter van een ordemaatregel). Er is geen voorgeschreven procedure.
Het is aan te bevelen de leerling in kwestie te horen. De maatregel is proportioneel aan de gepleegde feiten.

Tucht*maatregelen worden genomen door de directeur, de afgevaardigde van het schoolbestuur of door het schoolbestuur zelf. Zo de tuchtmaatregel de definitieve uitsluiting behelst, zijnde de ontneming aan de leerling van het recht nog langer de lessen te kunnen volgen in de betrokken onderwijsinstelling, dient voorafgaandelijk het advies van de begeleidende klassenraad te worden ingewonnen.*
Tuchtmaatregelen worden genomen wanneer het gedrag van de leerling een gevaar vormt voor het ordentelijk verstrekken van het onderwijs en/of de verwezenlijking van het eigen opvoedingsproject van de school in het gedrang brengt.
Tuchtmaatregelen bedoelen nadeel toe te brengen aan de gestrafte, door hem in de voordelen, die hij uit het verstrekken van het onderwijs haalt, te treffen.

Een tuchtsanctie kan uitgesproken worden voor feiten die *op* school werden gepleegd, of ook voor feiten die *buiten* de school zelf werden gepleegd maar toch zekere raakpunten hebben met het schoolmilieu, vb. door de aanwezigheid van andere leerlingen of door ruchtbaarmaking op school.
Het verdient aanbeveling in het schoolreglement op te nemen dat van de leerling ook buiten de eigenlijke schoolmuren een passende houding wordt verwacht.

Voorwaarde is steeds dat het gaat om feiten waaraan de leerling zelf heeft deelgenomen. Feiten gepleegd door familie of vrienden kunnen geen aanleiding geven tot sanctionering van de leerling.

Als tuchtsancties kunnen beschouwd worden :
- de schorsing voor een periode zoals voorzien in de wet;
- de definitieve uitsluiting.

☒ Als de tuchtsanctie de definitieve uitsluiting behelst, dient voorafgaandelijk het **advies** van de begeleidende **klassenraad** te worden ingewonnen.

Een tuchtprocedure is geen uniek instrument om problemen op te lossen. Een vertrouwensleerkracht kan in eerste instantie veel nuttig werk verrichten.

Het Executievebesluit bepaalt dat tuchtsancties kunnen worden opgelegd voor alle gedragingen die een gevaar inhouden voor het ordentelijk verstrekken van onderwijs en de verwezenlijking van het eigen opvoedingsproject van de school. Dit is in principe voldoende. Het gebruik of verhandelen van verdovende middelen schaadt de goede werking van de school. Ook alcoholgebruik op school valt onder deze noemer. *(Delporte 1997, p. 7)*

Om procedurefouten te vermijden moet de tuchtprocedure duidelijk en gedetailleerd in het schoolreglement staan.
Bij een tuchtprocedure mogen zeker de rechten van verdediging niet geschonden worden.

Volgens Art. 62 van het Executievebesluit moeten alleszins de volgende regels gerespecteerd worden bij het nemen van tuchtmaatregelen :

1. *de betrokken persoon, alsmede de leerling, eventueel bijgestaan door een raadsman, worden voorafgaandelijk gehoord;*
2. *elke genomen beslissing wordt schriftelijk gemotiveerd;*
3. *elke beslissing wordt schriftelijk ter kennis gebracht aan de betrokken personen voordat de tuchtmaatregel van kracht wordt;*
4. *er is geen mogelijkheid om tot collectieve uitsluitingen over te gaan;*

5. *de tuchtstraf moet in overeenstemming zijn met de ernst der feiten;*
6. *de betrokken personen hebben inzage in het dossier van de leerling.*

Met betrokken personen worden bedoeld : de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of in rechte of in feite de minderjarige leerplichtigen onder hun gezag hebben of de meerderjarige leerling zelf.

Stelregels bij tuchtrechtspleging (Veny) :

1. *Het eigen tuchtreglement moet volledig nageleefd worden;*

2. *De genomen maatregel moet in overeenstemming zijn met de ernst van de feiten (proportionaliteitsbeginsel);*

3. *De ten laste gelegde feiten moeten aan de leerling zelf worden toegeschreven, voldoende vaststaand en bewezen zijn en niet reeds het voorwerp van een andere tuchtmaatregel hebben uitgemaakt;*

4. *Elke tuchtbeslissing is uitdrukkelijk en deugdelijk gemotiveerd. Alvorens van kracht te worden, brengt het schoolbestuur de tuchtbeslissing schriftelijk ter kennis aan de betrokkene (leerling en ouders indien minderjarig).*

De rechten van de verdediging moeten gerespecteerd worden :

1. *Een behoorlijke en tijdelijke kennisgeving van de ten laste gelegde en aangehouden feiten en de reële mogelijkheid zijn verdediging voor te bereiden. Dit impliceert een inzagerecht in alle stukken van het tuchtdossier;*

2. *Voorafgaandelijk moet de betrokkene (en ouders (indien minderjarig) en ev. een raadsman) in een mondeling en tegensprekelijk debat gehoord zijn;*

3. *In het tuchtreglement wordt de interne beroepsprocedure bepaald tegen uitsluiting bij tuchtmaatregel.*

Terwijl de tuchtprocedure loopt, is het nemen van ordemaatregelen mogelijk.

Deze tuchtprocedure geldt voor alle zaken. Het is niet nodig in het schoolreglement een lijst te geven van alle mogelijke overtredingen of feiten die aanleiding geven tot een tuchtsanctie.

Het aanleggen van een tuchtdossier is wettelijk verplicht. Het is niet nodig om een beroep te doen op rijkswacht of politie om geldige bewijzen te verzamelen. In een tuchtprocedure zijn eigen vaststellingen evengoed dienstig. Het is dus niet nodig alles door de politie te laten vaststellen. Bovendien kunnen ook feiten die geen misdrijf zijn (vb. inbreuken op het schoolreglement) een orde- of tuchtmaatregel tot gevolg hebben.

Het Executievebesluit bepaalt dat het tuchtdossier niet overdraagbaar is naar de nieuwe school van de betrokkene.

Een tuchtdossier omvat concreet :

- *de inschrijving van de leerling;*
- *het schoolreglement, door de ouders ondertekend (of door de meerderjarige leerling);*
- *de overtuigingsstukken : nota's in de schoolagenda en rapporten, verslagen van de klassenraad, opmerkingen van toezichthouders, een kopie van getuigenverklaringen, politiedossier, ...;*
- *het gemotiveerde advies van de klassenraad (gedateerd en ondertekend);*
- *kopie van de brief die de directie aan de ouders verstuurde (+ bewijs van aangetekende zending);*
- *(later) kopie van het proces-verbaal van het horen van de leerling en kopie van de uiteindelijke beslissing.*

☒ De meerderjarige leerling en aangetekend schrijven.
Uit de praktijk blijkt dat een aangetekend schrijven op naam van een meerderjarige leerling veelal door (één van) de ouders ontvangen en afgetekend wordt. De meerderjarige leerling kan

dan voorwenden het aangetekend schrijven niet doorgekregen te hebben van zijn ouders.
Het is daarom aan te bevelen om de meerderjarige leerling op school zelf de betreffende stukken te laten ondertekenen (vb. begeleidingscontract, ontvangstbewijs, ...).

☒ **Begeleidingsplicht bij definitieve uitsluiting**
Volgens het Executievebesluit art. 61 §2 moet de leerling, die gedurende het schooljaar definitief uitgesloten wordt, bijgestaan worden in zijn zoektocht naar een andere onderwijsinstelling door de onderwijsinstelling en het begeleidend PMS-centrum. Deze verplichting houdt echter geen resultaatsverbintenis in, het is eerder een inspanningsverplichting *(Delporte 1995, p. 153).*

Het is zinvol om een kopie van de bewijzen van de begeleiding in het tuchtdossier te bewaren (brieven aan directies van andere scholen, hun antwoord en de correspondentie met de leerling).

De begeleidingsplicht geldt enkel voor minderjarige leerlingen; meerderjarige leerlingen zijn immers niet meer leerplichtig.

GRIJZE ZONE : informatie-uitwisseling tussen scholen
We hebben de begeleidingsplicht bij definitieve uitsluiting en het verbod tot het overdragen van het tuchtdossier naar de nieuwe school van de leerling.
Dat belet niet dat de ontvangende school ingelicht wordt over elementen uit het tuchtdossier. Pedagogisch kan het immers belangrijk zijn dat de nieuwe school op de hoogte is van de achtergrond, en dit in het belang van de leerling. De informatie laat de school toe de nodige pedagogische aandacht te besteden aan die leerling, teneinde zichzelf of derden niet in de problemen te brengen. Binnen een lokaal scholenoverleg kunnen hierover afspraken gemaakt worden, zonder de wetgeving te overtreden.

2.2. Bijzondere contracten met de leerlingen

Een begeleidingscontract is een middel om terug greep te krijgen op het moeilijke gedrag van een leerling.
(Drug)begeleidingscontracten worden in de eerste plaats gebruikt als een pedagogisch instrument, maar hebben ook niet-onbelangrijke juridische aspecten.

Vanuit pedagogisch oogpunt moet men streven naar een zo concreet mogelijke invulling van een contract. Vanuit juridisch oogpunt zou men kunnen stellen 'hoe abstracter hoe beter'.

Contracten zijn rechtsbronnen waaruit voor de contractanten verbintenissen of verplichtingen ontstaan.

Een drugcontract heeft slechts een *juridische* waarde wanneer het contract (mede)ondertekend wordt door de ouders, tenzij de leerling meerderjarig is. De handtekening van één van de ouders is reeds rechtsgeldig; de ene ouder vertegenwoordigt immers de andere, behoudens verzet.
De school kan dus aan minderjarigen geen begeleiding opdringen waarmee de ouders zich niet akkoord verklaren. Dit houdt medezeggenschap van de ouders in voor wat betreft de keuze van de begeleidingsdienst.

Een bijzonder contract is een geïndividualiseerde overeenkomst, dat door de betrokken partijen onderhandeld wordt. Het contract stelt bepalingen die voor de betrokken partijen bindend zijn.

Basisprincipes van de contractenleer zijn :

a) wilsautonomie
Dit wordt echter beperkt door het legaliteitsprincipe : *alles mag, wat wettelijk niet verboden is* en dat de bepalingen niet strijdig zijn met hogere rechtsbeginsels.

Dit betekent dat contracten niet gebruikt kunnen worden om 'lastige' of 'zware' procedurele bepalingen uit de onderwijswetgeving te omzeilen of te ontduiken. Een bijzonder onderwijscontract moet de constitutionele bepalingen inzake onderwijs, de decretale Vlaamse onderwijswetgeving en de bestuurlijke bepalingen, zoals in de eigen interne reglementering, respecteren.

b) consensualisme
Het contract ontstaat door de loutere wilsovereenstemming. Een geschreven contract is een belangrijk instrument met het oog op de eventuele bewijsvoering in een intern-administratieve of een justitiële beroepsprocedure.

c) *de overeenkomst geldt als wet tussen de partijen*
Van contractanten wordt geëist dat ze hun verplichtingen stipt nakomen. Onder geen beding kan een partij eenzijdig één of meerdere clausules aanpassen of opheffen, d.w.z. niet meer van toepassing achten.

Contracten hebben een bepaalde duur. Het is aan te bevelen bijzondere contracten tot een bepaalde duur te beperken, en liefst tot de duur van het lopend schooljaar. Het voordeel is dat een juridische discussie over de geldigheid van het contract in het nieuwe daaropvolgend schooljaar wordt uitgesloten.

d) *de uitvoering van het contract is te goeder trouw*
Van elke partij mag verwacht worden dat zij de uitvoering van het contract mogelijk maakt, met erkenning o.a. van het recht op onderwijsvoorziening in hoofde van de leerling en het recht op organisatie van een behoorlijke onderwijsverstrekking in hoofde van het schoolbestuur.

☒ **Gevolgen van het verbreken van een begeleidingscontract**
Wanneer het contract door de leerling verbroken wordt, dienen de (tucht)procedurewaarborgen bij uitsluiting gerespecteerd te worden.
Bij het verbreken van een begeleidingscontract wordt de tuchtprocedure als dusdanig opgestart of verdergezet. Geen leerling kan wegens contractbreuk zonder vorm van proces uitgesloten worden.
Het contract vermeldt best iets in de zin van : "*het niet naleven van dit contract* kan *leiden tot het inzetten van de tuchtprocedure die* kan *leiden tot verwijdering uit de school*".

☒ Hoe meer er met dergelijke bijzondere contracten wordt gewerkt, hoe meer kansen tot juridische conflicten met betrekking tot de uitvoering en de interpretatie van het onderwijscontract kunnen rijzen.

3. Horen, zien en zwijgen : beroepsgeheim, ambtsgeheim, discretieplicht, aangifteplicht

Over beroepsgeheim en privacy is momenteel het laatste woord nog niet gezegd.
Het Strafwetboek voorziet in artikel 458 en in de wetgeving inzake huiszoeking en inbeslagname slechts twee gevallen van strafrechtelijk gesanctioneerd ***beroepsgeheim*** (= zwijgplicht) : advocaten en geneesheren (medische beroepen).
Dit vertaalt zich in *spreekrecht* (bij een noodtoestand : bv. kindermishandeling) én in *zwijgrecht*; de arts en advocaat mogen kiezen om te spreken dan wel om te zwijgen. De gulden regel is dat het beroepsgeheim nooit ingeroepen kan worden tegen de belangen van de cliënt.
Het artikel 458 SWB over het beroepsgeheim is echter ruim geformuleerd : "alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd". Dit impliceert dat de categorie van personen die beroepshalve kennis krijgen van zaken die niet tot het publieke domein behoren ook aan het beroepsgeheim gebonden zijn (vb. ambulanciers).

Op deontologisch vlak hebben alle andere personen (schooldirectie, leerkrachten) minstens een *discretieplicht*, die echter niet strafrechtelijk gesanctioneerd kan worden. Deze discretieplicht of geheimhoudingsplicht stamt uit het ***ambtsgeheim***. Zij hebben geen zwijgrecht in wettelijk bepaalde gevallen en bij een getuigenis in rechte (vb. bij een oproep door de onderzoeksrechter).
Discretieplicht wordt doorkruist door *aangifteplicht*, waaraan elke burger *(Art. 30 van het Wetboek van Strafvordering)* en in het bijzonder elke ambtenaar *(Art. 29)* onderworpen zijn. Hieraan worden geen strafsancties verbonden, tuchtsancties kunnen wel het gevolg zijn. Ze maakt vooral een morele verplichting uit.

• **De positie van de 'groene' of vertrouwensleerkracht**
De groene leerkracht staat, zoals vele maatschappelijke werkers, in een moeilijke positie. Hij appelleert op het vertrouwen en wordt als dusdanig erkend als iemand aan wie de jongere 'in vertrouwen' veel kwijt kan.
Het niet doorgeven van informatie of het niet melden kan bovendien soms als een weigering tot het helpen van

minderjarigen in gevaar beschouwd worden, wat strafrechtelijk vervolgd kan worden.
Een (groene) leerkracht kan in dit verband geen toezegging doen aan een leerling dat de toevertrouwde geheimen niet verder verteld zullen/kunnen worden. Hij moet wel minstens de leerling hiervan voorafgaandelijk inlichten.

We pogen het bovenstaande samen te vatten in een aantal richtlijnen :

- Het belang van de leerling moet in alle handelen en doorgeven van vertrouwelijke informatie of 'geheimen' steeds voorop staan.
- Het doorgeven van vertrouwelijke informatie door een leerkracht naar directie of collega's toe is afhankelijk van het gevoerde schoolbeleid en de eigen deontologie. Dit wordt best binnen de school zelf uitgeklaard en medegedeeld aan de leerlingen.
- Het doorgeven van verkregen vertrouwelijke informatie naar de hulpverlening in het kader van een begeleiding kan slechts wanneer er een expliciet akkoord of toestemming is van de leerling en indien minderjarig, van zijn ouders.

De meldingsplicht geldt zeker wanneer er gevaar dreigt voor de leerling zelf *("persoon in nood")* of voor derden (zie hoger).

Ook hier is het belangrijk om binnen een lokaal overleg te komen tot afspraken met hulpverleningsdiensten en justitie.

4. Druggebruik en de aansprakelijkheid van de school

Personen die kennis hebben van strafrechtelijke feiten (poging tot of het aanzetten tot misdrijf) dragen een burgerrechtelijke verantwoordelijkheid. Zeker wanneer door deze feiten derden in gevaar worden gebracht, is aanmelding bij de politiediensten aangewezen.

• **De algemene voorzichtigheidsplicht**
Een schooldirecteur is op grond van de algemene voorzichtigheidsplicht en op grond van de onderwijsovereenkomst verplicht op te treden wanneer hij drugs en/of druggebruik op school waarneemt (art. 1382 (burgerlijke aansprakelijkheid) en 418 (onvrijwillige slagen en verwondingen)).
Deze algemene voorzichtigheidsplicht geldt voor drugs omdat de wetgever impliciet bepaald heeft dat drugs schadelijk zijn voor de gezondheid.

• **"Onvoldoende toezicht" vs. "opvoedingsfout"**
Artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek stelt dat de onderwijzer persoonlijk aansprakelijk is voor de schade aangericht door leerlingen die op dat ogenblik onder zijn toezicht staan. De aansprakelijkheid houdt op wanneer de onderwijzer kan bewijzen dat hij de daad welke aanleiding geeft tot die aansprakelijkheid, niet heeft kunnen beletten.

Bij het houden van onvoldoende toezicht of (en ten gevolge daarvan) het toelaten van verhandeling van verboden producten, kan de school aansprakelijk worden gesteld.

Tijdens de schooluren worden onderwijzers geacht de ouders te vervangen zodat hen een gelijklopende 'foutloze' aansprakelijkheid treft. De school kan echter niet aansprakelijk gesteld worden voor gedragingen ten gevolge van opvoedingsfouten van de ouders.
Tegenwoordig wordt aangenomen dat school én ouders samen instaan voor de opvoeding het kind. Uitspraken die leiden tot een gedeelde aansprakelijkheid zijn een nieuwe tendens.

• **Leerlingen zetten elkaar onder druk om te dealen**
Dit maakt een aspect uit van de opvoedingsplicht van de school. In eerste instantie is een gesprek met een vertrouwensleerkracht aangewezen. Naargelang de ernst van de situatie kan een (externe) begeleiding worden opgestart. Het dealen of het aanzetten ertoe kan vaak te maken hebben met eigen gebruik dat dient betaald te worden met de opbrengst van het dealen. Bij aanhoudend deviant gedrag lijkt aangifte bij politiediensten vereist.

• **Verkeerdelijk aanwezig gemelde leerlingen**
Burgerrechtelijk kunnen schoolhoofden aansprakelijk worden gesteld voor schade veroorzaakt door of aan leerlingen die als aanwezig zijn gemeld.

Een aanwezigheidsregister kan ook een vals stuk zijn wanneer een afwezige leerling verkeerdelijk als aanwezig wordt gemeld.

• **"Persoon in nood" & "schuldig verzuim"**
Art. 422bis van het Strafwetboek handelt over schuldig verzuim, ofwel de bewuste weigering tot het verlenen van hulp aan personen in gevaar.
Het gevaar moet groot zijn, d.w.z. een ernstig gevaar vormen voor de fysieke of psychische gezondheid van de persoon. Dit geldt zowel wanneer men die toestand zelf vaststelt als wanneer die toestand u beschreven wordt door personen (leerlingen) die uw hulp inroepen.
Als een leerkracht of directie zijn persoonlijk optreden onmogelijk, ondoelmatig of onkundig acht, dient hulp te worden verstrekt door een opgeroepen deskundige derde. De betrokkene dient er zich in dat geval van te vergewissen dat aan zijn oproep tot hulp gevolg werd gegeven.
Beroeps- en ambtsgeheim kunnen niet beschouwd worden als een reden om elke hulp te weigeren.
Echter, het niet verlenen van hulp door onachtzaamheid of gebrek aan vooruitzicht valt niet onder schuldig verzuim. *(Traest, 1998)* Dit kan wel vallen onder burgerrechtelijke aansprakelijkheid (nalatigheid, onvoorzichtigheid).

☒ De jonge druggebruiker kan als persoon in nood worden aanzien (door eigen vaststelling of bij hulpvraag). Het niet helpen van een persoon in nood is strafbaar.

5. De relatie tussen de school en de politie

• **De directie krijgt drugs in bezit**
Het is mogelijk dat de directie zelf in het bezit van drugs komt. Ofwel doordat de drugs in de schoollokalen zijn gevonden, ofwel na overhandiging van drugs door een leerling, ouders, enz...

De directie mag de drugs niet in zijn bezit houden omdat zij in dat geval zelf schuldig is aan verboden drugbezit. Overhandigen aan de politiediensten is de boodschap. Best kan met de politiedienst afgesproken worden wie de drugs komt brengen of wie de drugs komt afhalen.

Als de directeur de drugs in beslag neemt, kunnen zich twee situaties voordoen :
- *met* toestemming van de betrokkene (op eenvoudig verzoek) : Drugs die vrijwillig door de leerling op eenvoudig verzoek worden overhandigd, moeten zo snel mogelijk - desnoods zonder vermelding van herkomst - aan de politie bezorgd worden. De politie kan in dat geval van de directeur niet eisen dat hij ook de identiteit van de betrokken leerling mededeelt !
- *zonder* toestemming van de betrokkene : In dit geval voert de directeur een dwangmaatregel uit waarvoor hij niet bevoegd is.

Wanneer een leerling drugs aan een leerkracht of directie overhandigt, moet toch enige voorzichtigheid aan de dag gelegd worden. Overhandiging gebeurt best in het bijzijn van een getuige of via een 'ontvangstbewijs' (enkel bij meerderjarigen), waarbij op de aard en hoeveelheid van de drugs wordt gelet. Vernietiging van de drugs is uit den boze.
Dit om te voorkomen dat de leerkracht of directeur zelf onder verdenking kan komen te staan wegens het achterhouden van drugs voor eventueel eigen gebruik! Immers : een leerling kan beweren dat hij 2 zakjes cannabis heeft overhandigd, en dat de school maar 1 zakje heeft aangegeven aan de politiediensten. Wie heeft er in dit geval gelijk ?

- **Het probleem van fouillering**

De politie is als enige bevoegd om op school over te gaan tot dwangmaatregelen (= zonder toestemming van de betrokkene) overeenkomstig de wet op het politieambt, waarin duidelijk bepaald wordt wanneer een politieambtenaar mag overgaan tot een zogenaamde veiligheidsfouille of tot een gerechtelijke fouille[7], zoals :

---

[7] De veiligheidsfouille is een daad van bestuurlijke politie waarbij een politieambtenaar het lichaam van een persoon betast en zijn kleding en bagage onderzoekt, met de bedoeling voorwerpen te vinden die een gevaar kunnen uitmaken voor hemzelf, voor andere personen of voor de gefouilleerde zelf.

- het doorzoeken van de persoonlijke bagage, de boekentas van de leerling;
- de inbeslagname (na vaststelling van een misdrijf) die hiervan het gevolg kan zijn.

Een urineonderzoek met het oog op opsporing van druggebruik[8] kan momenteel niet afgedwongen worden. Enkel het vrijwillig afstaan van een urinestaal is mogelijk.

GRIJZE ZONE : de grootste omzichtigheid bij het fouilleren
Er dient in principe afgezien te worden van elke vorm van fouillering door privé-personen. Enkel politieambtenaren zijn bevoegd overeenkomstig de wet op de politieambt om over te gaan tot een fouillering. Elke fouillering door privé-personen (vb. leerkrachten) waarbij vb. drugs werden aangetroffen op het lichaam van een leerling, kan achteraf aangevallen worden als een niet rechtmatig verkregen bewijs.

Fouilleren onder dwang of bedreiging is totaal uitgesloten.

De gerechtelijke fouillering kan enkel uitgevoerd worden door politieambtenaren bij het vervullen van hun gerechtelijke opdrachten en van personen die het voorwerp uitmaken van een gerechtelijke aanhouding, alsook van die personen ten aanzien van wie aanwijzingen bestaan dat zij overtuigingsstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdaad of wanbedrijf bij zich dragen. Bij een gerechtelijke fouillering is ook een grondige fouillering van het lichaam mogelijk waarbij de gefouilleerde kan verzocht worden zich uit te kleden.

[8] De grootste omzichtigheid met urinetesten is aanbevolen. We bevinden ons hier in een juridisch mijnenveld.
Tegen het gebruik van urinetesten zijn de volgende argumenten :
- bedrog tijdens de productie van het urinestaal is niet uitgesloten ('peertje', verdunning met water, ...); er bestaan momenteel ook (genees)middelen die tot doel hebben de uitslag van de urinetest te beïnvloeden (het bekomen van een negatief resultaat);
- het medisch beroepsgeheim van de arts, met uitzondering van die drugtesten waarvoor een duidelijke wettelijke regeling bestaat (vb. bloedafname bij alcoholcontroles in het verkeer);
- zij kunnen een ernstige inbreuk op de privacy betekenen :
  1) om bedrog te voorkomen moet bij de productie van het staal een controleur aanwezig zijn;
  2) de biochemische analyse kan bepaalde ziekten (antistoffen) en levensgewoonten (geneesmiddelen, genotsmiddelen) aan het licht brengen;
  3) vb. sporen van cannabinoïden (cannabis) blijven wekenlang na gebruik in urine naspeurbaar. Een dergelijke positieve urinetest kan wijzen op druggebruik in strikte privé-sfeer (vb. thuis in het weekend), wat buiten elke bevoegdheid van de school valt.

Zie ook Balthazar, Tom, *Juridische en medisch-deontologische problemen bij het testen van druggebruik*, in Juridische aspecten van druggebruik - Reeks Recht en Gezondheid nr. 6, 1996, pp. 55-110.

Over fouillering met toestemming geven diverse auteurs hierrond verschillende standpunten. ('het kind heeft recht op privacy en kan dus toestemming geven' versus 'het kind heeft geen oordeel des onderscheids en kan de gevolgen van zijn toestemming niet inschatten')
Volgens sommigen kan de directie wel met *toestemming op eenvoudig verzoek* van de betrokkene overgaan tot fouillering en controle van de boekentas.
De leerling wordt gevraagd zelf zijn jas-/broekzakken te ledigen en zijn boekentas open te maken. Er moet vooraf duidelijk vermeld worden wat de mogelijke gevolgen zijn indien er drugs gevonden worden.
Sommigen stellen dat dit best gebeurt in het bijzijn van een getuige en mits toestemming van de ouders indien minderjarig. Er moet daarbij duidelijk gesteld worden dat dit alles gebeurt in het voordeel van de leerling : om hem vrij te pleiten van elke verdenking.

GRIJZE ZONE : het doorzoeken van het schoolkastje
Diverse auteurs verschillen van mening rond het doorzoeken van schoolkastjes.
Het schoolkastje, de schoolbank, ..., die door de school tijdelijk ter beschikking van de leerling worden gesteld, mogen wel door het schoolpersoneel worden doorzocht. Dit staat best duidelijk vermeld in het schoolreglement.

- **De politie komt langs**

Elke politionele tussenkomst op school leidt onvermijdelijk tot het openen van een dossier op het parket van de Procureur des Konings.
De aanpak van de Procureur des Konings kan echter per gerechtelijk arrondissement verschillen. Die aanpak kan zijn : seponering, praetoriaanse probatie (vb. alternatieve gerechtelijke maatregelen), en/of doorverwijzing naar de jeugdrechter.

In het kader van een lokaal of regionaal scholenoverleg is het aan te raden duidelijke afspraken te maken met de politiediensten én het parket. Het is belangrijk dat een schooldirectie een vertrouwensrelatie opbouwt met politie en rijkswacht, zodat men elkaar kent wanneer er moeilijkheden zijn.

6. De school als privaat domein

- **Het weigeren van inschrijvingen**

In principe kan een school weigeren een leerling in te schrijven, zolang dat niet arbitrair of op een discriminerende wijze gebeurt. Met andere woorden : de school kan om aanvaardbare redenen weigeren. Men kan moeilijk een leerling weigeren op basis van *druggebruik*.
Een school kan een leerling weigeren in te schrijven op basis van 'technische' gronden (vb. klasontdubbeling, ...). *(RvSt 27-04-94)*

De verhouding tussen een vrije school en een leerling is van *contractuele* aard. De weigering tot inschrijving is dus niet onderworpen aan de verplichting tot formele motivering. *(Luik 22-12-95)* Een vrije school kan een inschrijving afhankelijk stellen van voorwaarden. De weigering tot inschrijving mag evenwel niet op willekeurige basis geschieden.
Voor het officieel onderwijs is de situatie wettelijk anders (de benuttingsgelijkheid van de gebruiker van de openbare dienst). De verhouding tussen school en leerling is van *reglementaire* aard; het schoolreglement wordt éénzijdig opgelegd.

Maar uit de rechtspraak blijkt dat het verschil tussen het officieel en het vrij-gesubsidieerd onderwijs vervaagt, wat betreft weigering van inschrijving.
De Raad van State legt de lat gelijk voor alle netten en scholen. Een inschrijving weigeren kan, op voorwaarde dat de beslissing gebaseerd is op juiste en toelaatbare motieven, m.a.w. niet willekeurig en wettelijk is. *(RvSt 10-02-92)*

Het recht op onderwijs laat een leerling *niet* toe te eisen dat hij zou toegelaten worden tot elke instelling van zijn keuze *(Europees verdrag rechten van de mens)*.

Een inschrijving op proef is wettelijk niet mogelijk.

Een tuchtdossier mag niet overgedragen worden van de ene school naar de andere in het belang van de leerling *(art. 61)*. Niet overdraagbaar betekent dat de leerling in zijn nieuwe school met een nieuwe lei begint. Zijn gedrag in zijn vorige school kan niet in rekening gebracht worden.

In het belang van de leerling is wel mogelijk dat de ene directie de andere inlicht over de extra bescherming of aandacht die de nieuwe leerling nodig heeft.

- **Het weigeren van de toegang van personen die niets met de school te maken hebben**

Een school is *privaat domein* (privé-domein of privaat domeingoed). De school is nooit een openbaar domein waar iedereen recht heeft te gaan en te staan.

De school (het schoolbestuur) heeft recht *personen die niets te maken hebben in de school*, de toegang te weigeren en hiervoor de hulp van politiediensten in te roepen, indien nodig.

Anderzijds valt de school onder "openbare plaatsen" in de zin van diverse wetten (vb. het rookverbod op openbare plaatsen). Afhankelijk van de opdracht, is het inzetten van privébewakingsdiensten in de school (als openbare plaats) onderworpen aan een machtiging van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

- **Buiten de schoolpoort**

Buiten de schoolpoort zijn de politiediensten verplicht tussen te komen bij verstoring van de openbare orde en/of bij strafbare feiten, en dit op vraag van de school.
Wanneer buiten de schoolpoort (d.w.z. op de openbare weg/openbaar domein) een dreiging tot problemen bestaat, moet de politie preventief optreden en een aanwezigheidspolitiek voeren, op straffe van aansprakelijkheid van het gemeentebestuur.

Ook de school kan eventueel aansprakelijk gesteld worden voor feiten die zich buiten de schoolpoort afspelen, doordat een laks toezicht de feiten in de hand heeft gewerkt.

- **De relatie met de horeca in de schoolbuurt**

Vanuit een school of een scholenoverleg kunnen afspraken gemaakt worden met de horeca.

De politie kan worden opgedragen de horecabedrijven die door de schoolpopulatie uit de omgeving worden bezocht, gericht op dealen van drugs te controleren. Men beoogt, zo mogelijk met de

medewerking van de horeca-uitbaters, een drugvrije zone te vormen in de omgeving van de scholencomplexen.

Cafébazen kunnen in principe vervolgd worden voor een strafbaar opzet als zij minderjarigen met opzet naar hun café lokken. Vbn. dancings die open zijn van 8u tot 16u op weekdagen, cafés die kortingen geven tijdens de lesuren, een cafébaas die tijdens de examenperiode in de buurt van scholen briefjes uitdeelt met reclame voor happy-hour (twee consumpties voor de prijs van één). Dit is uitlokkend gedrag en kan vallen onder aanzet tot drankmisbruik bij minderjarigen.

7. Wat te doen ?

In het volgend beslissingsschema proberen we tot een synthese te komen. Dit schema mag echter niet los worden gezien van bovenstaande tekst vanwege het gevaar dat de noodzakelijke nuanceringen en oog voor casuïstiek verdwijnen.

De drugproblematiek is in die mate complex dat er steeds dient gekeken te worden naar de individuele situatie om de te volgen handelswijze te bepalen. In deze handelswijze dient een samenhang en hiërarchie zichtbaar te zijn al naargelang de omvang, de fase en de ernst van het druggebruik. Interventies kunnen zich niet beperken tot het middel op zich. Naast het *product* en zijn eigenschappen, hoeveelheid en wijze van gebruik, zal steeds rekening gehouden moeten worden met de *persoon* en zijn *omgeving*. Deze factoren zijn bij iedere gebruiker op een onverbrekelijke en op een unieke en dynamische wijze met elkaar verbonden. Voor elk individueel geval dient een kosten-batenanalyse te worden opgemaakt en dient gekozen te worden voor de minst nadelige manier van optreden, zodoende dat de gevolgen van het optreden niet nadeliger zijn dan de schade die door het gebruik wordt veroorzaakt.

Voor incidentele gebruikers is eerder een psychosociale begeleiding aangewezen. Om de kans tot een blijvende gedragsverandering te verhogen kan deze begeleiding het best worden waargenomen door de personen en instellingen die het dichtst bij de jongere staan, in casu het gezin en de school. Deze systemen voorzien namelijk in een zekere vorm van controle en ondersteuning die eigen zijn aan deze netwerken zelf.

We wijzen hier nogmaals op het belang van het maken van afspraken tussen het lokale-regionale netoverschrijdend scholenoverleg, de politiediensten en het parket.
De nodige nuancering en oog voor elk individueel geval apart blijft noodzakelijk.

de directie heeft drugs in zijn bezit gekregen **- ofwel gevonden in de schoollokalen** **- ofwel door vrijwillige overhandiging door leerling, ouders, ...**	☞ drugs altijd overmaken aan politiediensten indien eigenaar gekend : niet verplicht om namen door te geven aan politie suggestie : bij overhandiging door leerling : liefst met getuige, ev. ondertekenen van ontvangstbewijs met hoeveelheid en aard drugs door meerderjarige **nooit doen** : drugs 'vernietigen' of in eigen bewaring houden
leerling betrapt op dealen **<u>in</u> de school of in schoolverband of leerlingen zetten elkaar onder druk om te dealen**	☞ - politiediensten verwittigen - tuchtprocedure opstarten
<u>buiten</u> de school	☞ - tuchtsancties kunnen worden opgelegd aan leerlingen voor alle feiten die de goede werking van de school en de goede naam van de instelling schaden

leerling betrapt op druggebruik in de school	
verdoken gebruik (vb. op toilet)	**alcohol, cannabis, (niet-voorgeschreven gebruik) medicatie :** - signalering maar extra-politionele afhandeling (voor zover mogelijk binnen het beleid van het Openbaar Ministerie - belang van het lokaal overleg !) - begeleiding (ouders, groene leerkracht, PMS, - ev. gespecialiseerde hulpverlening) - begeleidingscontract leerling - ouders - tuchtprocedure opstarten opgelet : het gebruik van deze producten kan het topje van een polydruggebruik zijn (vb. cannabis om het effect van speed te reguleren) **andere illegale middelen** (xtc, cocaïne, speed, lsd ...) : - politiediensten verwittigen - tuchtprocedure opstarten - gesprek met ouders & begeleidingscontract (gespecialiseerde hulpverlening)
demonstratief gebruik in aanwezigheid andere leerlingen	 - aangifte bij politiediensten - tuchtprocedure opstarten

leerling betrapt op druggebruik buiten de school **nog onder invloed in klas**	☞ - ordemaatregel : tijdelijke verwijdering uit de les - bij twijfel over mogelijke complicaties : medische controle door schoolarts - gesprek met leerling (wanneer nuchter) en ouders - begeleidingscontract *!!! afhankelijk van de ernst van de situatie en het gebruikte product : ev. politiediensten verwittigen*
in een buitenschoolse situatie waarbij op één of andere manier een band met de school is (vb. fuif)	☞ de school kan de gepaste maatregelen nemen wanneer het schoolreglement vermeldt dat ook buiten de schoolmuren van de leerling een passende houding wordt verwacht.
gebruik in strikte privé-omgeving	☞ indien de leerling 'nuchter' de lessen volgt, kan de school juridisch weinig doen (wel pedagogisch), gezien de strikte privé-sfeer buiten haar bevoegdheid valt.
vermoeden van druggebruik **- door eigen observatie** **- door signalering door derden**	☞ - nauwlettende en discrete observatie door de leerkrachten - preventief gesprek met leerling en ouders - begeleidingscontract *suggestie* : leg een dossier aan van de door de school genomen stappen *af te raden :* fouilleren, drugtesting, doorzoeken kastje wegens mogelijke inbreuk op privacy en vernietiging van bewijskracht van het gevonden materiaal

leerling met drugverleden uit andere school wil zich inschrijven	☞ - tuchtdossier van de vorige school is niet overdraagbaar - leerling weigeren op basis van (vroeger) druggebruik kan niet - een inschrijving op proef is niet wettelijk het weigeren van inschrijving kan enkel op technische en/of niet-willekeurige motieven.
een horeca-instelling in de schoolbuurt voert een agressieve aanlokkingscampagne	☞ school kan klacht bij politie neerleggen
problemen aan de schoolpoort (openbare weg)	☞ politie oproepen bij dreiging van problemen : politie moet preventief een aanwezigheidspolitiek voeren
mensen die geen zaken hebben met de school (derden) bevinden zich op het domein van de school of de campus	☞ de directie kan derden de toegang weigeren (op niet-willekeurige gronden); dit verbod kan de politie doen naleven

8. Geraadpleegde werken

Delporte, Frank, *Standaard schoolrecht - Juridische wenken voor de dagelijkse schoolrealiteit*, Standaard Educatieve Uitgeverij, 1995.

Delporte, Frank, *Schoolreglement, disciplinecontract, preventiecontract*, ongepubliceerde tekst - lezing voor de werkgroep 'School en drugs', juni 1997.

Detrez, Chico, *Werken met 'contracten' binnen de leerlingenbegeleiding. Juridische aspecten*, Handboek Leerlingenbegeleiding, afl. 18, december 1996.

Detrez, Chico, *Werken met 'contracten' binnen de leerlingenbegeleiding. Pedagogische aspecten*, Handboek Leerlingenbegeleiding, afl. 18, december 1996.

Goorden, Henk, *De fouillerings- en screeningsproblematiek in scholen*, Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs - VGOS, 1996.

Hutsebaut, Frank, *Aspecten van beroepsgeheim, ambtsgeheim en meldingsplicht*, studiedag 'Verantwoordelijkheid t.o.v. leerlingen - kennis over strafbare handelingen', Antwerpen 10 juni 1998.

Kluwer Rechtswetenschappen ('Judit' CD-ROM 1997).

Maes, Christian, ongepubliceerde tekst, Gent, s.d..

Traest, Philip, *Aspecten van het misdrijf schuldig verzuim*, studiedag 'Verantwoordelijkheid t.o.v. leerlingen - kennis over strafbare handelingen', Antwerpen 10 juni 1998.

Van Cauwenberghe, Karl, *Preventie-justitie-hulpverlening : een LAT-driehoeksverhouding*, Handboek Verslaving, D2670.

Veny, Ludo, *Onder contract op school : juridische aspecten*, Studiedag C.B.J.-Preventiecel onderwijs, 1995.

Verslagen van de werkgroep 'Drugs en onderwijs' van het Oost-Vlaams Preventieplatform Middelenmisbruik, 1997-1998.